

УДК 378.14:004:33
ББК 74.58

М.П. Свіржевський
м. Вінниця, Україна

ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕНЕДЖЕРА

Постановка проблеми. Формування нової моделі державного устрою України вплинуло на трансформаційні процеси в суспільній свідомості, що, в свою чергу, привело до глибоких якісних змін у науковій сфері, в тому числі у вітчизняній педагогічній науці.

Динамічно розвиваються соціально-економічні відносини, які зумовлюють становлення комплексу нових вимог до рівня і змісту професійної освіти, видозмінювання критеріїв соціальних вимог до випускника.

У сучасному висококонкурентному бізнес-середовищі різко зросла потреба підприємств у висококваліфікованих співробітниках, адаптованих до умов, що диктуються глобальними інформатизаційними процесами в сучасному суспільстві.

Перетворення в сфері вітчизняної ринкової економіки та зростаючого попиту на нові спеціальності зумовлюють необхідність оперативного реформування профілів професійної освіти відповідно до соціального замовлення і процесів віртуалізації економіки.

Створення єдиного інформаційного ринкового середовища привело до появи на ринку праці фахівців «нової формації»: менеджерів, фахівців з реклами, маркетингологів і т.ін.

Менеджмент нині є фундаментальним елементом системи формування конкурентних переваг і здібностей організацій.

Значення менеджменту в управлінні сучасними економічними процесами та потреби ринку в таких фахівцях зумовлюють специфіку вимог до рівня професійної підготовки менеджера і актуалізують проблему формування його професійно-значущих якостей.

Позитивна динаміка попиту на фахівців-менеджерів породила значну кількість освітніх установ, що надають можливість одержання профільної освіти.

Незважаючи на значні масштаби, система підготовки менеджерів за оцінкою фахівців нині не повністю відповідає завданням забезпечення фахівцями з менеджменту ринку праці в умовах сучасної економічної ситуації.

Вивчення співвідношення попиту та пропозиції в галузі професійних якостей менеджера дозволяє виявити суперечності між: структурою та професійно-значущими якостями менеджера, зумовлені вимогами конкурентного бізнес-середовища та рівнем професійної підготовки студентів за спеціальністю «Менеджмент» у вищому навчальному закладі; динамічною інформатизацією економічних процесів і об'єктивно наявними проблемами в аспекті інформаційної складової навчального процесу менеджера.

Зміна освітньої парадигми зумовила зростаючий інтерес до педагогічних і психологічних аспектів становлення фахівців соціально-значущих професій.

Однією з ключових компетентностей фахівця-менеджера є інформаційна компетентність, а її формування в рамках вищої освіти можливе за умови застосування педагогічної системи формування даної компетентності, що має неперервний характер.

Аналіз попередніх досліджень. Дослідженням в галузі інформаційної компетентності присвячені роботи Є. Зеєра, Ю. Зубова, С. Каракозова, Н. Насирової, С. Сисоевої, А. Хуторського та ін.

Деякі вчені розглядають інформаційну компетентність як складову професійної компетентності (Б. Гершунський, В. Шапкін, Н. Насирова, О. Кізік, Т. Гудкова).

А. Хуторський і С. Тришина розглядають інформаційну компетентність як одну з ключових компетентностей, що має об'єктивну і суб'єктивну сторони [1].

Об'єктивна сторона полягає у вимогах, котрі соціум висуває до професійної діяльності сучасного фахівця.

Суб'єктивна сторона інформаційної компетентності фахівця є відображенням його об'єктивної сторони, що проявляється через індивідуальність фахівця, його професійну діяльність, особливості мотивації в удосконаленні та розвитку своєї інформаційної компетентності.

Автори підкреслюють, що інформаційна компетентність має внутрішню логіку розвитку, котра не зводиться до сумування її підсистем (елементів) і логіки розвитку кожної підсистеми окремо, а до завдань розвитку інформаційної компетенції відносять збагачення знаннями та вміннями з інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій, розвиток комунікативних, інтелектуальних здібностей; здійснення інтерактивного діалогу в єдиному інформаційному просторі [2].

Мета статті полягає у розгляді педагогічної проблеми формування професійної компетентності менеджера, особистісного рівня його інформаційної компетентності.

Завдання розвитку інформаційної компетентності знаходять своє відображення в низці таких функцій: пізнавальної, комунікативної, адаптивної, нормативної, оціночної та інформативної.

Формування та розвиток інформаційної компетентності особистості здійснюється шляхом передачі інформації, точніше - способів і методів діяльності з їх використання.

Інформаційна компетентність особистості та інформаційна компетентність суспільства – об'єкти, які взаєморозвивають і збагачують один одного.

Отже, особистісний рівень інформаційної компетентності залежить від рівня інформаційної компетентності суспільства, який у свою чергу, визначається інформаційною компетентністю суб'єктів, котрі до нього входять.

З позицій іншого підходу, поняття «інформаційна компетентність» тісно пов'язане з поняттям «інформаційна культура».

Ряд дослідників: Н. Гендін, Ю. Зубов, С. Каракозов, І. Скіпор, Г. Стародубова категорію «інформаційна компетентність» розглядають у взаємозв'язку з категоріями «комп'ютерна грамотність», «інформаційна культура», що характеризують рівень розвитку особистості.

Н. Евладова визначає інформаційну компетентність як «інтегральну якість особистості, яка характеризує вміння вирішувати проблеми та типові завдання, що виникають в реальних життєвих ситуаціях, з використанням сучасних інформаційних технологій для досягнення професійно значущих цілей» [3].

Проведений аналіз свідчить, що поняття інформаційної компетентності нині не є однозначно визначеним.

Інформаційну компетентність розглядають, з одного боку, як складову професійної компетентності, а з іншого боку, як складову інформаційної культури особистості.

До числа значущих ознак відносять знання інформатики як предмета, використання комп'ютера як необхідного технічного засобу, вираженість активної соціальної позиції і мотивації суб'єктів освітнього простору, сукупність знань, умінь і навичок з пошуку, аналізу та використання інформації.

Вказані підходи до інформаційної компетентності надають можливість сформулювати основні характеристики інформаційно-компетентного менеджера.

На підставі вивчених підходів до сутності інформаційної компетентності можна графічно представити модель інформаційної компетентності (рис. 1).

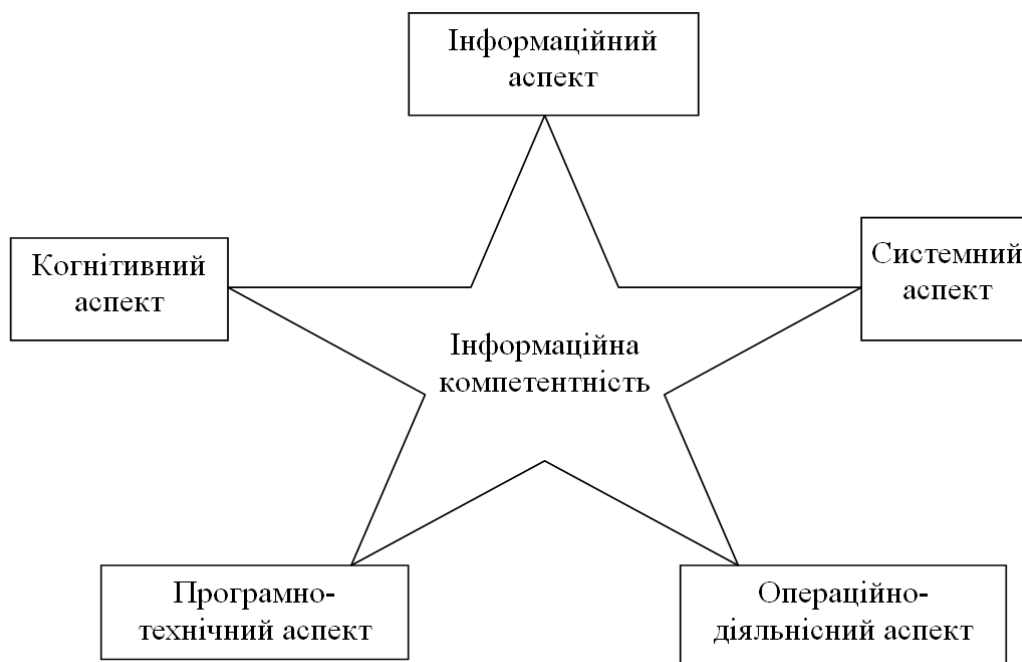

Рис. 1. Графічна модель інформаційної компетентності

Інформаційна компетентність є системоутворюючим елементом моделі особистості менеджера, що зумовлює застосування в процесі вивчення умов її формування загальної теорії систем і системного аналізу.

Вимоги застосування педагогічної системи у реалізації різних форм професійної підготовки підкреслюються і змістовною частиною сучасної освітньої парадигми.

Аналіз наукових досліджень з проблеми розробки та функціонування педагогічних систем і сучасні тенденції глобальної інформатизації суспільства зумовлюють визначення основними принципами побудови педагогічної системи формування інформаційної компетентності менеджера такі принципи: професійної спрямованості та інформатизації навчального процесу.

Принцип професійної спрямованості передбачає детермінування теоретичного навчання та міжпредметних зв'язків з метою створення в цілісній системі освіти і виховання особистості, підготовки її до активної участі в професійній діяльності відповідно до особистих інтересів і суспільних потреб.

Реалізація другого заявленого принципу - принципу інформатизації навчального процесу менеджерів як «процесу забезпечення сфери освіти методологією і практикою розробки та оптимального використання сучасних засобів інформаційних комп'ютерних технологій, орієнтованих на реалізацію психолого-педагогічних цілей навчання, виховання» [4], передбачає визначення комплексу інформаційних технологій, що дозволяє сформувати інформаційно-професійну компетентність менеджера у ВНЗ.

Інформаційні технології в педагогічній системі є, насамперед, інструментарієм процесу оволодіння інформацією, тобто процесу пізнання, результатом якого є одержання знань.

Інформатизаційні процеси в сучасному суспільстві зумовлюють структурування процесу пізнання, спрямованого на пропорційність динаміки обсягу знань, наростання обсягу інформації.

Вимоги соціального замовлення та державного освітнього стандарту до рівня професійної підготовки випускника спеціальності «Менеджмент» включають навички

комп'ютерної обробки даних, вільне користування комп'ютерними мережами, включаючи Internet, для доступу до українських і зарубіжних джерел інформації, вміння обробляти знайдену інформацію з використанням комп'ютерних програм, володіння статистичними методами обробки інформації, вміння працювати з різними типами текстових редакторів, що підкреслює актуальність педагогічних завдань у сфері вдосконалення формування інформаційно-професійної компетентності майбутніх фахівців - менеджерів.

Наведемо приклад виконання інтегрованого завдання. Воно потребує відповідних знань, умінь і навичок, що сприяють формуванню інформаційно-професійної компетентності.

Завдання. Вам необхідно написати статтю про організацію комп'ютерної мережі офісного типу. У ній необхідно подати інформацію за такою формою:

- архітектура комп'ютерних мереж;
- топології комп'ютерних мереж;
- апаратне забезпечення комп'ютерної мережі;
- адміністрування робочих станцій, сервера;
- дослідження економічної доцільності створення комп'ютерної мережі на базі різних топологій.

Примітка. Для створення власної статті Ви можете використовувати нижче вказану інформацію.

Для підвищення ефективності використання комп'ютерної техніки в різних галузях людської діяльності комп'ютери об'єднують в мережі. Користувачі комп'ютерів, котрі об'єднані в мережу, можуть передавати один іншому повідомлення, спільно використовувати дані, програми, пристрої (наприклад принтери), що значно підвищує зручність і ефективність колективної праці.

Прикладом найпростішої мережі можуть служити два комп'ютери, з'єднані між собою за допомогою паралельних або послідовних портів. Для створення повноцінної локальної мережі потрібно використовувати спеціальний додатковий пристрій - мережевий адаптер.

Топологія мережі визначає фізичне розташування мережевих кабелів, а також фізичне підключення клієнтів до мережі. Нині використовуються три схеми (топології) побудови мереж. Кожній із цих схем властиві свої переваги і недоліки.

Для пошуку інформації, якої не вистачає, використовуйте інші джерела (газети, журнали, довідники, комп'ютерні енциклопедії, Інтернет-ресурси тощо).

Для більш наочного подання інформації Ви можете використовувати графіки, організаційні діаграми, малюнки, опорні схеми, таблиці тощо.

Статтю необхідно надрукувати у середовищі текстового процесора об'ємом 12-15 сторінок. У процесі форматування використай наступні параметри документа:

- параметри сторінки мають відповідати сучасним вимогам документознавства;
- міжрядковий інтервал - 1,5 пт;
- відступ першого рядка - 1,25 пт;
- розмір шрифту — 14 пт;
- вирівнювання тексту - за шириною;
- колір тексту - чорний;
- малюнки, схеми, діаграми тощо мають бути прив'язані до тексту і розміщені з використанням параметрів обтікання тексту.

Наприкінці статті треба оформити використані Вами джерела інформації. Зберегти документ у папці «Zavdannu» з іменем **statty.doc** на локальному диску. Описати, яким чином Вами був сформований запит щодо пошуку необхідної інформації.

Висновки. Адекватним для формування інформаційної компетентності менеджера уявляється структурування процесу навчання, спрямоване на розвиток в особистості потреби самостійної переробки інформації, формування навичок пошуку, відбору, творчого переосмислення необхідної інформації, що дозволить студенту в подальшому ефективно здійснювати свою професійну діяльність.

Література:

1. Исаева М.В. Психологические особенности личности профессионала в отечественной литературе / М.В. Исаева / Вестн. Сев.-Кавк. техн. ун-та. Сер.: Гуманитарные науки. 2003. № 2. - С. 109-113.
2. Каракозов С.Д. Информационно-образовательные системы как базовый компонент информатизации образования // Вестник Барнаульского государственного педагогического университета. Режим доступа: http://rsi.altai.fio.ru/ds/fio_rsi_home.main.
3. Тришина С.В., Хуторской А.В. Информационная компетентность специалиста в системе дополнительного профессионального образования // Интернет-журнал «Ейдос». - 2004. - 22 июля. Режим доступа: <http://www.eidos.ru/journal>.
4. Хуторской А.В. Ключевые компетентности и образовательные стандарты // Отделение философии образования и теоретической педагогики РАО. – Центр «Ейдос», 23.04.02г. Режим доступа: www.eidos.ru/news/.

У статті розглядаються проблеми формування інформаційної компетентності менеджера, шляхи її реалізації, побудова графічної моделі та педагогічної системи її реалізації.

В статье рассматриваются педагогические проблемы формирования информационной компетентности менеджера, пути ее реализации, построение графической модели и педагогической системы ее реализации.

In the article essence pedagogical problems of forming information competence of manager, possible ways of preparation are outlined and practical ways of their realization.

УДК 378:37.014.61:51
ББК 74.58+22.1

О.С. Туржанська
м. Вінниця, Україна

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ДЛЯ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ

Постановка проблеми. Призначення сучасної освіти полягає в тому, щоб дати людині глибокі загальнокультурні основи, розвинути її здібності й задатки, здатність пристосовуватися до динамічних умов особистого, соціального та професійного життя. Тому необхідно закласти в студента глибокі природознавчі й теоретичні основи в певній сфері майбутньої професійної діяльності. Важливим кроком щодо одержання необхідної об'єктивної інформації про стан якісної підготовки майбутніх учителів є проведення моніторингових досліджень [7].

Мова йде про потребу формування системи контролю якості підготовки майбутніх фахівців, а саме, відстеження відповідності сформованих у випускника вищого навчального закладу соціально й професійно важливих знань, умінь і навичок вимогам ринку праці.

У зв'язку з цим набуває актуальності визначення засобів діагностики для моніторингу якості підготовки майбутніх фахівців, які б дозволяли об'єктивно виявити динаміку якісних змін у навчанні.